Lieta Nr.11390005120
Lietas arhīva Nr. K73-2317-20/45
ECLI:LV:ZRT:2020:1222.11390005120.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Tukumā 2020.gada 22.decembrī

Zemgales rajona tiesa,
tiesnese A.Kasakovska,
rakstveida procesā izskatīja krimināllietu /pers. A/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 146.panta otrās daļas.

Aprakstošā daļa

/pers. A/ pārkāpa darba aizsardzības drošību reglamentējošo normatīvo aktu prasības, būdams uzņēmējsabiedrības vadītājs un persona, kas atbildīga par šo noteikumu ievērošanu, kā rezultātā iestājusies cilvēka nāve.

/pers. A/, būdams SIA "/nosaukums/", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, juridiskā adrese /adrese/ valdes priekšsēdētājs un persona, kas atbildīga par darba aizsardzību un tehnisko drošību reglamentējošo aktu prasību ievērošanu, 2020.gada 14.janvārī noslēdza darba līgumu ar /pers. B/, personas kods /personas kods/, par darba veikšanu uzņēmumā, bet nenoslēdza rakstveida līgumu un neiepazīstināja /pers. B/ ar darba aizsardzības un tehniskās drošības ievērošanas nosacījumiem darbā. /pers. B/ reāli uzsāka darbu uzņēmumā, pildot /pers. A/ kā darba devēja un uzņēmuma vadītāja norādījumus.

Saskaņā ar Darba likuma 39.pantu darba līgums uzskatāms par noslēgtu ar brīdi, kad darbinieks un darba devējs ir vienojušies par veicamo darbu un darba samaksu, kā arī darbinieka turpmāku pakļaušanos noteiktai darba kārtībai un darba devēja rīkojumiem. Saskaņā ar Darba likuma 40.panta pirmo daļu darba līgums slēdzams rakstveidā pirms darba uzsākšanas. Turklāt, saskaņā ar Darba likuma 41.panta otro daļu, ja darbinieks un darba devējs, vai vismaz viena no pusēm ir uzsākusi veikt nolīgtos pienākumus, rakstveida formai neatbilstošam darba līgumam ir tādas pašas tiesiskās sekas kā rakstveidā izteiktam darba līgumam.

2020.gada 17.janvārī ap pulksten 17.10 /pers. B/, atrodoties SIA "/nosaukums/" stikla pakešu ražošanas ēkā, /nosaukums/ piedalījās stiklu paku, kas atradās uz metāla konstrukcijas statņa bez riteņiem, pārvietošanā, izmantojot divus hidrauliskos rokas paliktņu ratiņus (rohlas). Pēc tam, kad vairāki uzņēmuma darbinieki bija iestūmuši metāla konstrukcijas statni ar stikla paku ražošanas ēkā, viens no SIA "/nosaukums/" darbiniekiem nolaida metāla konstrukcijas statnes kreiso pusi un izvilka vienu no rohlām. Pēc neilga brīža /pers. B/ nolaida metāla konstrukcijas statnes labo pusi un pagriezās, lai izvilktu otru rohlu, bet tajā brīdī viņam virsū uzgāzās nenostiprinātā stiklu paka, kurā bija piecpadsmit stikla loksnes (pakas platums 3,25 m, augstums 2,25m, svars 1800-2000kg), kā rezultātā saskaņā ar tiesu medicīniskās ekspertīzes eksperta atzinumu Nr.5 iestājās /pers. B/ nāve no trulas ķermeņa traumas ar sirds, plaušu, aizkuņģa dziedzera sasitumiem, kreisās plaušas daudziem plīsumiem, saasiņojumu kreisās pleiras dobumā, daudzu skeleta kaulu lūzumiem, kas sarežģījās ar akūtu traumatisku šoku.

/pers. A/, būdams SIA "/nosaukums/" valdes priekšsēdētājs, tātad uzņēmējsabiedrības vadītājs, darba devējs, kurš saskaņā ar Darba aizsardzības likuma 27.pantu ir atbildīgs par darbinieku drošību un veselību darbā, tīši pārkāpa:

- Ministru kabineta 2010.gada 10.augusta noteikumu Nr.749 "Apmācība kārtība darba aizsardzības jautājumos":

10.punktu, kas noteic, ka ievadapmācībā nodarbinātos iepazīstina ar darba aizsardzību uzņēmumā. Ievadapmācību nodrošina visiem nodarbinātajiem neatkarīgi no to izglītības un darba stāža attiecīgajā profesijā vai amatā uzreiz pēc nodarbinātības, ražošanas vai mācību prakses uzsākšanas;

15.punktu, kas noteic, ka instruktāžā nodarbināto iepazīstina ar veicamo darbu, darba devēja apstiprinātajām instrukcijām un darba aizsardzības prasībām atbilstoši konkrētā darba veidam vai profesijai attiecīgajā darba vietā, praktiski parādot drošus darba paņēmienus un metodes un, ja nepieciešams, izmantojot uzskates līdzekļus. Darba aizsardzības instrukcijas satura un struktūras paraugs ir iekļauts šo noteikumu 2.pielikumā. Darba devējs ir tiesīgs neizmantot šo noteikumu 2.pielikumā noteikto darba aizsardzības instrukcijas satura un struktūras paraugu instrukciju izstrādei, ja instrukcijās ir ietvertas visas darba aizsardzības prasības, kas attiecas uz konkrēto darba veidu vai darba vietu;

16.[1]punktu, kas noteic, ka sākotnējo instruktāžu darba vietā nodrošina nodarbinātajiem, kuri uzsāk darba vai amata pienākumu pildīšanu darba vietā, tai skaitā ražošanas un mācību prakses ietvaros, tādā veidā, ka nevienā no SIA "/nosaukums/" uzrādītajām darba drošības instrukcijām nav iekļauta informācija par drošām darba metodēm un paņēmieniem, kādi jāievēro, pārvietojot metāla konstrukciju statņus ar stiklu pakām, līdz ar to darba drošības instrukcija stikla paku pārvietošanai uzņēmumā ne pēc satura, ne pēc formas neatbilst minēto noteikumu 15.punktā un 2.pielikumā noteiktajām prasībām, kā arī netika nodrošināta /pers. B/ darba aizsardzības ievadapmācība un sākotnējā instruktāža darba vietā; - Ministru kabineta 2007.gada 2.oktobra noteikumu Nr.660 "Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība":

36.punktu, kas noteic, ka Darba devējs informē visus nodarbinātos un uzticības personas vai nodarbināto pārstāvjus par:

36.1. riska faktoriem un no tiem izrietošo darba vides risku, kas pastāv uzņēmumā un katrā darba vietā;

36.2. ieguvumu, kas nodarbinātajiem un uzņēmumam rodas no riska faktoru likvidēšanas un darba vides riska samazināšanas;

36.3. viņu uzdevumiem un pienākumiem darba vides iekšējās uzraudzības veikšanā (arī par nepieciešamo rīcību ārkārtas situācijā);

36.4. iespējamām sekām, kas var rasties, neievērojot noteikto darba procesu;

36.5. darba aizsardzības pasākumiem;

36.6. darba vides riska novērtēšanas rezultātiem, uz to pamata izdarītajiem secinājumiem, darba aizsardzības pasākumu plānu un veiktajiem vai veicamajiem darba aizsardzības pasākumiem;

37.punktu, kas noteic, ka Darba devējs informē katru nodarbināto par šo noteikumu 36.punktā minētajiem jautājumiem, kas attiecas tieši uz viņu;

38.punktu, kas noteic, ka Darba devējs nodrošina, lai šo noteikumu 36.punktā minētā informācija nodarbinātajam būtu pieejama un saprotama,

tādā veidā pirms darba uzsākšanas neinformējot /pers. B/ par riska faktoriem un no tiem izrietošo darba vides risku, kas pastāv uzņēmumā un katrā darba vietā, kā arī neiepazīstinot ar darba aizsardzības pasākumiem, darba vides riska novērtēšanas rezultātiem un darbinieka pienākumiem darba vides iekšējās uzraudzības veikšanā;

- Ministru kabineta 2005.gada 8.februāra noteikumu Nr.99 "Noteikumi par komercdarbības veidiem, kuros darba devējs iesaista kompetentu institūciju":

2.punktu, kas noteic, ka Darba devējs darba aizsardzības sistēmas izveidē un uzturēšanā iesaista kompetentu institūciju, ja viņš atbilstoši vispārējās ekonomiskās darbības klasifikācijai NACE veic kādu no šo noteikumu 1.pielikumā minētajiem komercdarbības veidiem;

5. punktu, kas noteic, ka Darba devējs drīkst neiesaistīt kompetentu institūciju, ja uzņēmumā nav vairāk par pieciem nodarbinātajiem;

5.^{2} punktu, kas noteic, ja uzņēmumā ir 11 vai vairāk nodarbināto, darba devējs drīkst neiesaistīt kompetentu institūciju, ja viņš nodrošina šādu prasību izpildi:

5.^{2}1. punkts – uzņēmumā ir izveidota un darbojas darba aizsardzības sistēma;

5.^{2} 2. punkts – darba vides iekšējo uzraudzību un risku novērtēšanu uzņēmumā veic darba aizsardzības speciālists, kas ieguvis profesionālo augstāko izglītību darba aizsardzībā, tādā veidā, ka nav pieņēmis darbā darba aizsardzības speciālistu ar atbilstošu izglītību, ņemot vēra, ka SIA "/nosaukums/" nodarbināti vairāk kā 11 darbinieki un uzņēmuma darbības veids ir Plastmasas būvelementu ražošana (NACE kods C22.23).

Ar savām darbībām /pers. A/, būdams SIA "/nosaukums/" valdes priekšsēdētājs, tātad uzņēmējsabiedrības vadītājs, pieļāva minēto normatīvo aktu prasību pārkāpumus darba aizsardzības jomā un darba aizsardzības pasākumu, kuru mērķis ir izveidot drošu un veselībai nekaitīgu darba vidi, nepienācīgu veikšanu, kas ir cēloniskā sakarā ar /pers. B/ nāvi 2020.gada 17.janvārī.

Ar savām darbībām /pers. A/ izdarīja Krimināllikuma 146.panta otrajā daļā paredzētu noziedzīgu nodarījumu.

Motīvu daļa

Pirmstiesas procesā, ievērojot Kriminālprocesa likuma 433. – 437.panta noteikumus, prokurore D.Miķe un apsūdzētais /pers. A/ noslēdza vienošanos par vainas atzīšanu un sodu.

Ar 2020.gada 1.decembra Zemgales rajona tiesas tiesneses lēmumu lietas iztiesāšana noteikta rakstveida procesā, lēmums nosūtīts prokuroram, apsūdzētajam un cietušajai, izskaidrojot tiesības 10 dienu laikā pieteikt noraidījumu tiesnesim un iesniegt iebildumus pret lietas iztiesāšanu rakstveida procesā.

Noraidījums tiesnesim nav pieteikts, un iebildumi par lietas iztiesāšanu rakstveida procesā nav saņemti.

Tiesa, izvērtējot krimināllietas materiālus, vienošanās protokolu, secina, ka ir pamats lietu izskatīt rakstveida procesā un atbilstoši Kriminālprocesa likuma 540.^{1}panta piektās daļas 3.punktam pieņemt notiesājošu spriedumu.

Prokurors, pamatojoties uz pirmstiesas procesā noslēgto vienošanos starp viņu un apsūdzēto /pers. A/, ierosinājis tiesai apstiprināt vienošanos un sodīt /pers. A/ par Krimināllikuma 146.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu ar naudas sodu desmit Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu jeb 4300 *euro* apmērā. Saskaņā ar Krimināllikuma 353.panta pirmās daļas 1.punktu piedzīt no /pers.A/ /pers.C/ labā morālo kompensāciju 3000 *euro* apmērā.

2020.gada 25.novembra vienošanās protokols par vainas atzīšanu un sodu noslēgts, ņemot vērā šādus apstākļus:

- apsūdzētais /pers. A/ ir piekritis vienošanās procesa piemērošanai, viņam ir izskaidrotas tiesības vienošanās procesā un sekas, kas rodas līdz ar vienošanās noslēgšanu;

- krimināllietā ir noskaidroti apstākļi, kas attiecas uz pierādīšanas priekšmetu, un apsūdzētais piekrīt viņam inkriminētā nodarījuma apjomam, juridiskajai kvalifikācijai.

Nosakot soda veidu, ņemts vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturs, radītais kaitējums.

Atbilstoši Krimināllikuma 7.panta ceturtajā daļā noteiktajai noziedzīgo nodarījumu klasifikācijai Krimināllikuma 146.panta otrajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums ir smags noziegums, par kuru paredzēts piemērot brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem vai ar īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu.

Par /pers. A/ personu noskaidrots, ka viņš agrāk nav sodīts, ir SIA "/nosaukums/" valdes priekšsēdētājs, viņam ir pastāvīga dzīvesvieta, nav apgādājamo personu.

Nosakot soda mēru, ņemts vērā, ka saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu apsūdzētā /pers. A/ atbildību mīkstinoši apstākļi ir viņa vaļsirdīgā atzīšanās un nožēla par izdarīto.

Apsūdzētā atbildību pastiprinoši apstākļi nav konstatēti.

Tiesa secina, ka nav šaubu par /pers. A/ vainīgumu apsūdzībā norādītajos faktiskajos apstākļos un apjomā, kas pilnībā pierādīts pirmstiesas procesā, /pers. A/ darbības pareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma146.panta otrās daļas.

Vienošanās procesā ievērotas Kriminālprocesa likuma 433. – 437.panta prasības.

Nav šaubu, ka apsūdzētais /pers. A/ parakstījis vienošanos apzināti un brīvprātīgi, apzinoties tās sekas, piemērojamā soda būtību.

Cietusī piekritusi vienošanās procesam (lietas 184.lapa).

Tiesa atzīst, ka vienošanās par sodu atbilst Krimināllikuma 146.panta otrās daļas sankcijai, soda veids ir samērīgs ar izdarīto noziedzīgā nodarījumu raksturu un radīto kaitējumu.

Rezolutīvā daļa

Ievērojot Kriminālprocesa likuma 511.pantu, 512.pantu, 540.^{1} pantu, 543.pantu,

tiesa

nosprieda

Apstiprināt noslēgto vienošanos.

/pers. A/ atzīt par vainīgu pēc Krimināllikuma 146.panta otrās daļas un sodīt ar naudas sodu desmit Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu jeb 4300 (četri tūkstoši trīs simti) *euro* apmērā.

Noteikt termiņu naudas soda labprātīgai izpildei – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas, maksājumu apliecinošu dokumentu nekavējoties iesniedzot Zemgales rajona tiesā.

Piedzīt no /pers. A/ /pers. C/ labā morālā kaitējuma kompensāciju 3000 (trīs tūkstoši) *euro*.

Spriedumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā kasācijas kārtībā LR Augstākās Tiesas Senāta Krimināllietu departamentā, sūdzību vai protestu iesniedzot

Zemgales rajona tiesā.

Tiesnese A.Kasakovska